

NE MAI ȘTIM CHEMAREA ADEVĂRATĂ? O MAI LUĂM ÎN SERIOS?

“Când se micșorează adevăratele dimensiuni ale Dumnezeiștii Descoperiri pentru ființa omului, atunci se exclude orice puțință pentru om de a ajunge la măsura adevăratei pocăințe. Dacă te socotești a fi doar o jalnică ființă, ușor îți vei îngădui și ierta sieți o mulțime de fărâdelegi de toate felurile; și prin faptul că se socotesc pe sine mai prejos decât Hristos, oamenii în realitate (să nu vă pară aceasta o exagerare) refuză a-I urma pe Golgotha”

“Nu trebuie să uităm că îndumnezeirea firii omeneste prin actul întrupării Cuvântului nicicum nu exclude prezența „momentului” energetic în îndumnezeirea firii omeneste a lui Hristos. Acest al doilea „moment” este deosebit de important, pentru că el ne arată că pilda lui Hristos (Io. 13:15) este cu puțință de înfăptuit și, ca atare, se arată ca o îndatorire de neocolit tuturor. Dacă în înțelegerea noastră despre Hristos-omul punem accentul pe „deosebirea radicală” între El și noi, prin aceasta introducem o schimbare în întreaga noastră antropologie.

Deșertarea lui Hristos în întrupare ne pune în fața unui fapt uimitor: pe de-o parte, precum serie Sf. Ioan Damaschin, îndumnezeirea firii noastre s'a săvârșit în elipa când Cuvântul a primit firea noastră; 1 pe de altă parte, în multe locuri din Sfânta Scriptură vedem că Omul-Hristos ocolea tot ceea ce purta caracterul „îndumnezeirii de sine”. În Evanghelie citim că întruparea Cuvântului se săvârșește prin lucrarea Sfântului Duh: Duhul Sfânt se va pogori preste tine... pentru aceea și Sfântul ce se va naște din tine Fiul lui Dumnezeu se va chema (Luca 1:35). Același Duh Sfânt S'a pogorât peste Hristos și la Botez (cf. Mt. 3:16). Grăind despre învierea lui Hristos, Sfânta Scriptură nu zice că Hristos „S'a înviat pe Sine” dar că anume însuși Dumnezeu... au înviat pre El din moarte, și au dat Lui slavă (1 Pt. 1:21). În sfârșit, însuși Hristos au zis: De mărturisesc Eu pentru Mine, mărturia Mea nu este adevărată. Altul este Cel ce mărturisește pentru Mine... (Io. 5:31-32). Același moment se oglindește în actul liturgic al Bisericii noastre. Cuvintele lui Hristos - Luați, mâncați; acesta este Trupul Meu..., și Beți dintru acesta toți, acesta este Sângele Meu (cf. Mt. 26:27-28), nu sunt luate ca săvârșitoare de taină, deoarece aceasta ar însemna o pretenție a „îndumnezeirii de sine” ci după aceste cuvinte urmează epicleza, unde noi, căutând către Dumnezeu-Tatăl, îl rugăm să trimită Duhul Sfânt „preste noi și preste darurile înainte-puse” (cf. Canonul euharistic al Liturghiei Sfântului Ioan Gură de Aur), prin a Cărui Dumnezeiască putere se săvârșește taina prefacerii pâinii euharistice și a vinului în Trupul și Sângele lui Hristos.

Hristos, Care dator era întru toate a se asemena fraților (Ev. 2:17), însuși cu sânguință mărturisea despre faptul omenirii Lui și îi plăcea să se numească Fiul Omului (Mt. 8:20 ; 9:6; 10:23 ; 11:19 ș.a.). Din contextul Evangheliei este limpede că Hristos nu folosea această expresie exclusiv ca propriul Său nume, ci ca un nume comun, aplicabil tuturor oamenilor - fiilor oamenilor. Altfel, tot omul ar putea fi îndreptățit să gândească la Judecata de Apoi: „Cum poți Tu să mă judeci pe mine? Oare poate fi dreaptă judecata unde împrejurările existenței judecătorului și ale celui judecat sânt atât de deosebite? Eu sânt o ființă jalnică și slabă, neconținut zdrobit de primejdia morții în toată vre-

mea și în tot ceasul, atunci când puterea Ta este neîarmurită și măreția Ta neurmată. Au dară poate Judecata Ta să fie una dreaptă?”.

Insă nimeni nu va îndrăzni să rostească astfel de cuvinte, pentru că ne va judeca nu Dumnezeu, ci omul: Dumnezeu-Tatăl nici judecă

pre nimenea, ci toată judecata o au dat Fiului..., căci Fiul al Omului este (Io. 5:22, 27). Acest „Fiul al Omului” care ni se aseamnă întru toate a trăit pe pământ, astfel încât nici un singur om în toată istoria omenirii nu va fi în măsură a afirma în fața Lui cum că El, Hristos, ar fi trăit în condiții mai prielnice decât el însuși. Astfel, nimenea dintre noi nu are destulă întemeiere spre a se îndreptăți, punând înainte slăbiciunea firii omeneste. Porunca lui Hristos, Fiți desăvârșiți precum și Tatăl vostru cel din ceruri desăvârșit este (Mt. 5:48), trebuie înțeleasă nu relativ, nu într'un sens figurat, ca expresia unei oarecari „tendințe” vecinice, ci în cel mai adânc înțeles ființial: ca mărturie a puținței omului de a înfăptui până la desăvârșire chemarea sa, urmând lui Hristos-omul, Care însuși a împlinit această poruncă (Eu poruncile Tatălui Meu am păzit - Io. 15:10) și au șezut de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl (Mc. 16:19), ceea ce în graiul Scripturii arată egalitatea.

Obişnuința ne face neatent și adesea aproape nesimțitori față de cuvintele Sfintei Scripturi, și așa pierdem din vedere adevăratele lor dimensiuni. Cele mai importante momente ale Dumnezeiștii Descoperiri trec de multe ori neobservate, în ciuda faptului că în realitate ele sunt răspunsul la cele mai adânci căutări ale noastre, întrucât cuvintele Sfintei Scripturi și sunt cele mai firești pentru existența omenească. Se poate ca textele citate din Sfânta Scriptură și din Sfintii Părinți, și care vorbesc de egalitatea și deplina asemănare a omului cu Dumnezeu, să mintească pe mulți creștini. Dar, drept vorbind, smintirea nu face decât să poarte mărturie că înțelegerea lor psihologică a smereniei nu le-a îngăduit să ajungă la adevăratul înțeles al Dumnezeiștii Descoperiri. Când se micșorează adevăratele dimensiuni ale Dumnezeiștii Descoperiri pentru ființa omului, atunci se exclude orice puțință pentru om de a ajunge la măsura adevăratei pocăințe. Dacă te socotești a fi doar o jalnică ființă, ușor îți vei îngădui și ierta sieți o mulțime de fărâdelegi de toate felurile; și prin faptul că se socotesc pe sine mai prejos decât Hristos, oamenii în realitate (să nu vă pară aceasta o exagerare) refuză a îi urma pe Golgotha. A micșora în conștiința noastră ideea cea mai nainte de veci a Tatălui pentru om nu este dovadă de smerenie, ci de rătăcire; și mai mult decât aceasta - un mare păcat. Avem nevoie de o îndrăzneală bărbăție, pentru a ne apropia de cuprinsul Dumnezeiștii Descoperiri cu față descoperită, și slava Domnului ca prin oglindă privind, întru același chip să ne schimbăm din slavă în slavă, ca de la Duhul Domnului (cf. 2 Cor. 3:18).

Dacă în planul nevoitei smerenia constă în a se socoti mai rău decât toți, atunci în planul teologic dumnezeiasca smerenie este dragoste care se dă pe sine fără rămășiță, întreg și „până în sfârșit” (Io. 13:1). În primul caz este prezent un oarecare element de comparație; cu alte cuvinte, o astfel de smerenie se arată încă a fi relativă. Dar în cel de-al doilea ea este în afara oricărei comparații și, ca

atate, absolută. Anume această smerenie ne poruncește Hristos să ne învățăm, când ne spune: învățați-vă de la Mine, că sânt blând și smerit cu inima (Mt. 11:29).

Două mii de ani de experiență a vieții în Hristos arată că Dumnezeu ne tratează ca pe egali Lui, neîn-drăznind în nici un chip să ni Se impună cu sila. Hristos a spus: Unde sunt Eu, acolo și slujitorul Meu va fi (Io. 12:26), dar aceasta este adevărat numai atunci când slujitorul îi va urma până în sfârșit (cf. Mt. 10:22), purtându-și crucea. Dacă înțelegem mântuirea ca îndumnezeire, atunci nu trebuie să uităm că îndumnezeirea este condiționată de trecerea noastră pe tărâmul vieții pământești. Dacă noi nu lucrăm potrivit cu felul cum trăia și lucra Hristos, atunci cum va putea omul să devină asemănător lui Hristos în vecinicie prin simpla sa ieșire prin moarte dincolo, în cealaltă lume? Potrivit învățaturii părinților, omul tocmai în măsura asemănării lui cu „Dumnezeu, Cel ce S'au arătat în trup” va deveni asemenea lui Dumnezeu în Ființarea Lui cea vecinică. În mai multe rânduri auzim în Evanghelie mărturia lui Dumnezeu-Tatăl despre Hristos, că Acesta este Fiul Meu cel iubit (Mt. 3:17 ; 17:5; Mc. 9:7). și iată că Hristos spune că toți cei ce fac voia Tatălui vor fi iubiți de Tatăl în aceeași măsură ca și El însuși: Nu numai pentru aceștia mă rog, ci și pentru cei ce prin cuvântul lor vor crede întru Mine... și Eu slava carea ai dat Mie am dat lor... și ca să cunoască lumea că Tu... ai iubit pre ei, precum pre Mine ai iubit. Părinte, pre carii ai dat Mie, voiesc ca unde sânt Eu, și aceia să fie cu Mine, ca să văză slava Mea... și am arătat lor numele Tău, și-l voiu arăta, ca dragostea cu carea ai iubit pre Mine întru ei să fie, și Eu întru dânsii (Io. 17:20-24).

Apostolul Filip a cerut lui Hristos: Arată nouă pre Tatăl, și Domnul i-a răspuns: Cela ce a văzut pre Mine, a văzut pre Tatăl (vezi Io. 14:8-9). Dar din ansamblul cuvintelor Sfintei Scripturi, întemeindu-ne și pe alte texte, putem tot atât de îndreptățit a concluda că cel ce a văzut pe Hristos, s'a văzut pe sine însuși - așa cum a fost mai nainte statornic a fi după ideea cea dintru început a Tatălui, precum au ales pre noi întru Dânsul mai nainte de întemeierea lumii, ca să fim noi sfinți și fără de prihană înaintea Lui întru dragoste; mai nainte rânduind pre noi întru înfiere, prin Iisus Hristos, Siesi, dupre bunăvoința voii Sale, spre lauda slavei harului Său cu carele ne-au dăruit întru Cel Iubit (Ef. 1:4-6). “Pe lângă mincinoasa smerenie: „aceasta nu este pentru mine”, pe lângă neîndreptățita deznădejde născută din trândăvie și din iubire de plăceri, se mai află încă o piedică vederii Luminii celei Neizidite, și anume, îndrăzneala năzuință a minții noastre de a vedea pe Dumnezeu, de a-l cuprinde în propria gândire, de a pătrunde oarecum cu forța în taina și sănurile Ființei Sale, spre a-L stăpâni ca pe un obiect al cunoașterii.

Este greu de găsit cuvinte pentru a arăta esența acestei mândre înălțări a minții noastre, însă este important să înțelegem că în acest caz nu un nor luminos, ci negură și întuneric, ce ascund pe Dumnezeu, ne vor întâmpina”. “De neapărată trebuință este curățirea minții noastre prin nevoință, pentru a nu introduce elemente pornind de jos, ale închipuirii, în învățătura dogmatică a Bisericii despre Dumnezeu, învățatură întemeiată pe descoperirea despre chipul Dumnezeiștii Ființării”. “Dumnezeu neapărat răspunde la tot omul care se întoarce spre Dânsul. Dacă însă experiența împărtășirii lui Dumnezeu este nedeplină, omul va încerca să umple hăul ce rămâne prin propriile puteri. În acest caz, el neapărat va cădea într-o oarecare rătăcire, iar elementul mincinos care s-a adăugat adevărului va duce în sfârșit la micșorarea sau scălcirea lui”.

Părintele Sofronie Saharov

LEPĂDAREA DE HRISTOS

“Zic unii oameni: ce vreți? ce pot face? ce vreți să fac? Am nevastă, am copii mici, am părinți bătrâni, am și eu o căsuță, o brumă de bunuri, o oarecare situație, ce vreți, n-am ce face! De voie, de nevoie, n-am încotro, mă lepăd de Hristos, măcar de formă și numai cu vorba. Acesta, nu este un raționament creștinesc.

Adevăratul raționament creștinesc, conform textului evanghelic și fidel atât libertății cât și spiritului său este: deși am nevastă, copii ș. a. m. d., măcar că am nevastă, copii ș. a. m. d.; eu tot nu mă lepăd de Hristos, eu îl mărturisesc. Pe nimeni altcineva nu iubesc mai mult în lumea aceasta decât pe Hristos, la nimeni în lumea aceasta nu țin mai mult decât la Hristos. Nevasta, copiii ș. a. m. d. nu-mi sunt mie piedică în mărturisirea lui Hristos.

Îmi iubesc familia, rubedeniile, ființa, dar stabilesc o ierarhie: în primul rând îl așez pe Hristos, iar pentru dragostea ce o port alor mei nu vreau să le dau o pildă rea, să ajungă a se rușina de mine. Zic unii oameni: nu mă lepăd de Hristos, îl iubesc, îl mărturisesc, îl venerez, însă în inima și în sufletul meu, înlăuntru sinei mele, în ascun-

zișul persoanei mele intime. Cu gura, cu glas puternic și înalt nu-mi dă mâna să o fac. Ei și! nu aceasta trage greu la cântar. Esențial nu-i oare ce credem, ce mărturisim în sinea noastră, în adâncul ființei noastre spirituale? Vorbele nu-s decât sunete și părelnicii, alcătuirii șubrede și de suprafață, zboară, se pierd în vremelnicie. Nici raționamentul acesta nu-i creștinesc. Luați aminte: Nu ajunge credința launtrică, nu ajunge dragostea nemărturisită în afara, oricât de sincera, de fierbinte. E fatarnică. Cum adica fatarnică de vreme ce este sincera, ba și caldă? E fatarnică pentru ca nu se da pe fata, e pe jumătate: numai înlauntru, e dramuită. Fatarnica este aceea manifestată doar la exterior. înjumătatita, necompleta, necurată este și aceea care se ascunde în interior, se pitește în gaoace și se teme de lumina. Ca așa este, ca am dreptate rezulta din însuși textul Sfintei Scripturi. Ma refer la Epistola către romani a Sfântului Apostol Pavel, capitolul 10, versetul 10. Sa citim și textul acesta, cum nu se poate mai limpede: Căci cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturisește spre mântuire. (...)

Exista lepadari indirecte, nu mai puțin reale totuși decât apostazia de odinioara. Ne lepadam de Hristos aderând la o doctrina, participând la adunari ateiste, dându-ne în orice

fel consimțământul la o miscare ateista. Sau rusinându-ne si ferindu-ne sa ne facem semnul sfintei cruci, rusinându-ne si ferindu-ne sa fim vazuti intrând într-o biserică ori rostind acele cuvinte sau făcând acele gesturi care ne-ar putea descoperi drept creștini. (...) Da, frati creștini, așa e cu Hristos. Cu Hristos e pe viața și pe moarte, nu-i de joaca, nu-i de saga, nu-i cu jumătate de masura, nu-i cu fofărlica, nu-i cu 'uite popa nu e popa', nu-i cu 'sa vezi ca', nu-i cu 'ce putem face', cu 'împrejurările m-au silit'... (...) Hristos e bun, blând, milostiv, mângâietor și dulce, dar e și teribil, e Cel care n-a pregetat a Se lasa rastignit. El ne cere sa luam foarte în serios situația noastră de creștini. Cu El nu-i de saga și de joaca. Pe oameni îi putem minti, înșela, amagi, duce cu vorba și cu muia. Pe Domnul nu-L putem minti, înșela, amagi, duce cu vorba și cu muia. Dacă ne lepădam și ne rusinam de El, El se va lepăda și rusina de noi la Judecata din urma. (...) Domnul ne scoate din robia pacatului și totodata ne eliberează din tirania fricii. Ne daruiește cele doua nestemate: libertatea și curajul. Asa fiind, creștinului nici nu-i incumba îndatoriri mai sfinte și mai de seama decât a iubi și a-si dovedi curajul”.

Părintele Nicolae Steinhardt